DIGITALIATORJI - dvig digitalnih znanj in spretnosti za starejše državljane, z osredotočenjem na njihove potrebne vsakodnevne spletne transakcije, zlasti po pandemiji

Številka projekta. № 2022-1-BG01-KA220-ADU-000085900

RAZISKAVA - SLOVENIJA

UPI – ljudska univerza Žalec

UPI LJUDSKA UNIVERZA ŽALEC
šola prijaznih ljudi

Co-funded by the European Union

Digitalna tehnologija je z leti resnično spremenila naš svet in način življenja. V prihodnosti ga bo zagotovo spremenila še bolj. Digitalizacija prinaša številne prednosti. Toda prav te prednosti so tiste, ki povečujejo vrzel med osebami, ki imajo od njih koristi, in osebami, ki od njih nimajo koristi. Poleg velikih razlik med podeželskimi in mestnimi območji glede same dostopnosti do visoko zmogljive povezljivosti, so velike tudi razlike v spretnostih in kompetencah, ki so ključne za uporabo digitalnih rešitev, ki so na voljo.

Slovenija je glede opremljenosti gospodinjstev z IKT med najbolj razvitimi državami na ravni EU: v EU je imelo v prvem četrtletju leta 2009 dostop do interneta 65 % gospodinjstev, v Sloveniji pa 64 %, pri čemer je imelo tako v EU kot v Sloveniji širokopasovno internetno povezavo 56 % gospodinjstev. Slovenija se zdaj lahko pohvali z dokaj zgledno splošno stopnjo uporabe IKT, ki je približno v skladu z evropskim povprečjem. Vendar pa je nesporno dejstvo, da je vključenost starejše generacije v izkoriščanje teh prednosti prenizka.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (Surs) je bila 1. julija 2021 v Sloveniji petina prebivalstva stara 65 let ali več.

"Ta del prebivalstva je lahko žrtev digitalnega razkoraka, saj ga lahko neuporaba digitalnih tehnologij potisne na rob dogajanja v sodobni družbi. Hkrati pa ta starostna skupina predstavlja priložnost za gospodarstvo v smislu zagotavljanja izdelkov in storitev, ki ustrezajo starejšim in njihovim potrebam - 'srebrno gospodarstvo'," pravi Surs.

V prvih treh mesecih lanskega leta je mobilni telefon uporabljalo 96 % prebivalcev Slovenije, starih 65–74 let. Od tega jih je 58 % uporabljalo pametni telefon. Do leta 2021 bo v tej starostni skupini prevladovala uporaba klasičnega mobilnega telefona, ki ima le osnovne funkcije, kot sta možnost klicanja in pošiljanja sporočil SMS.

V prvem četrtletju leta 2021 je 62 % prebivalcev, starih 65–74 let, uporabljalo internet, medtem ko je bilo EU povprečje 65 %. Do interneta je dnevno dostopalo 48 % prebivalcev te starostne skupine, kar je prav tako manj od povprečja EU, ki znaša 50 %.

Medtem je 31 % prebivalcev izjavilo, da še nikoli niso uporabljali interneta, kar je nekoliko več od evropskega povprečja, ki znaša 28 %. Po podatkih Eurostata jih 56 % pojasnjuje, da ne čutijo potrebe po uporabi interneta, 39 % se zdi internet nezanimiv, 28 % pa jih pojasnjuje, da nimajo dovolj znanja za uporabo interneta ali računalnika.

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorna zanje.

Podatki statističnega urada kažejo, da 45 % oseb v starosti od 65 do 74 let lani ni imelo potrebnih znanj in spretnosti za uporabo IKT. Povprečje EU je bilo 41 %.

0 % jih je imelo zelo skromno znanje (v primerjavi z 8 % v EU), 11 % pa skromno znanje, kar je enako povprečju EU. 15 % oseb, starih 65–74 let, je imelo pomanjkljive in osnovne spretnosti (v primerjavi s 15 % in 17 % v EU), 4 % pa jih je imelo zelo dobro razvite spretnosti, medtem ko jih je bilo v povprečju EU 8 %.

Surs je poudaril tržni potencial te starostne skupine. Med januarjem in marcem 2021 je 51 % internetnih uporabnikov, starih 65–74 let, na spletu iskalo informacije o izdelkih ali storitvah, kar je precej nad povprečjem EU, ki znaša 42 %.

Četrtina jih je v tem obdobju opravila vsaj en spletni nakup (povprečje EU 29 %). Od tega jih je 89 % opravilo nakup pri slovenskih spletnih prodajalcih, 29 % pri spletnih prodajalcih iz drugih držav članic EU in 23 % pri spletnih prodajalcih iz drugih držav EU.

Zakaj je treba obravnavati digitalne spretnosti starejših?

Seveda ne govorimo o tem, da bi starejše od 70 let (ali vse, ki tega ne potrebujejo) mučili z osnovami kodiranja, vendar je dejstvo, da brez osnovnih internetnih spretnosti ne morejo enakovredno sodelovati v družbi in ne morejo dostopati do najosnovnejših storitev.

Oglejmo si zelo preprost primer. Pred pandemijo covida-19 je bilo mogoče iti k zdravniku kar tako, tudi nenapovedano. Seveda je bilo treba potem dolgo čakati, da si prišel na vrsto, vendar je ta možnost obstajala. Danes ni mogoče obiskati zdravnika brez predhodnega naročila. Toda kako se naročiti? Klinike se na telefonske klice odzivajo bolj izjemoma kot praviloma, zato se moramo poslužiti elektronske pošte in preko nje poslati elektronsko sporočilo.

Kaj pa tisti, ki tega ne znajo ali nimajo računalnika ali pametnega telefona? Če imajo srečo, jim lahko pomaga mlajši sorodnik ali prijatelj. Vendar je lahko tudi nadležno, da jih je treba nenehno prositi za pomoč. Ti posamezniki so v isti stiski tudi takrat, ko potrebujejo le nov recept ali se želijo naročiti na cepljenje.

Tudi starejši ljudje, ki so v institucionalnem varstvu, so bili v času pandemije kovida-19 na nek način izključeni iz družbe. Med drugim se je izkazalo, da starejši ljudje v domovih za ostarele nimajo dostopa do komunikacijskih naprav za pogovore na daljavo. Sorodniki niso smeli vstopiti v domove za ostarele, zato so ostali brez stikov s svojimi bližnjimi.

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorna zanje.

Co-funded by the European Union

DIGI TALIAT<>RS

Programi, ki so na voljo v Sloveniji za pomoč starejšim pri uporabi e-storitev in razvijanju veščin IKT (primer dobre prakse)

1. Projekt: “Digitalno vključen” (https://digitalnovkljuceni.si/)

Projekt DIGITALNO VKLJUČEN - Medgeneracijske sinergije v digitalnem učnem okolju za kakovostno staranje obravnava vključevanje starejših v informacijsko družbo z usposabljanjem za uporabo naprav in novo spletno platformo z vsebino za starejše. Digitalna platforma, prva tovrstna v Sloveniji, omogoča aktivno sodelovanje in medgeneracijsko izmenjavo ter tako prispeva k večji digitalni pismenosti starejših, njihovi večji socialni vključenosti in zmanjševanju medgeneracijskega digitalnega prepada.The purpose of the platform:

- Vseživljenjsko učenje za pridobivanje funkcionalnih digitalnih spretnosti - z videoposnetki za samostojno učenje,

- učenje uporabe ključnih e-storitev za starejše - s pomočjo videoposnetkov za samostojno učenje,

- dostop do vsebin in programov o aktivnem in zdravem staranju - z vsebinami, ki so jih pripravili starejši,

- sodelovanje in učenje na medgeneracijskih virtualnih srečanjih, ki bodo starejšim omogočila intenzivno uporabo znanja, pridobljenega v medgeneracijskem povezovanju.

2. Organizacija Simbioza (https://simbioza.eu/)

Simbioza ponuja široko paleto skupinskih in individualnih tečajev neformalnega izobraževanja, ki s prilagojeno vsebino in usposobljenimi predavatelji odpravljajo strah pred tehnologijo ter starejše uporabnike prijazno in strokovno usmerjajo v digitalni svet. Tečaji o računalništvu ter uporabi pametnega telefona in drugih pametnih naprav so med najbolj priljubljenimi in dobro obiskanimi.

Digitalna znanja, ki jih pridobijo, starejšim uporabnikom omogočajo, da postanejo bolj neodvisni, bolje obveščeni, lažje komunicirajo s svojimi bližnjimi ter uživajo boljšo kakovost življenja in novo samozavest pri uporabi svojih pametnih naprav. V prijetnem medgeneracijskem druženju v Simbiozi so se spletla tudi številna nova in nepozabna prijateljstva.

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorna zanje.

Viri :

- https://racunalniske-novice.com/uporaba-ikt-med-starejsimi-pod-povprecjem-eu/
- https://www.slovenec.org/2022/01/20/digitalna-izkljucenost-starejsih/
- http://znanost.sta.si/3038054/na-svetovni-dan-telekomunikacij-letos-v-ospredju-starejsi-uporabniki-ikt
- https://simbioza.eu/
- https://digitalnovkljuceni.si/

Financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA ne moreta biti odgovorna zanje.